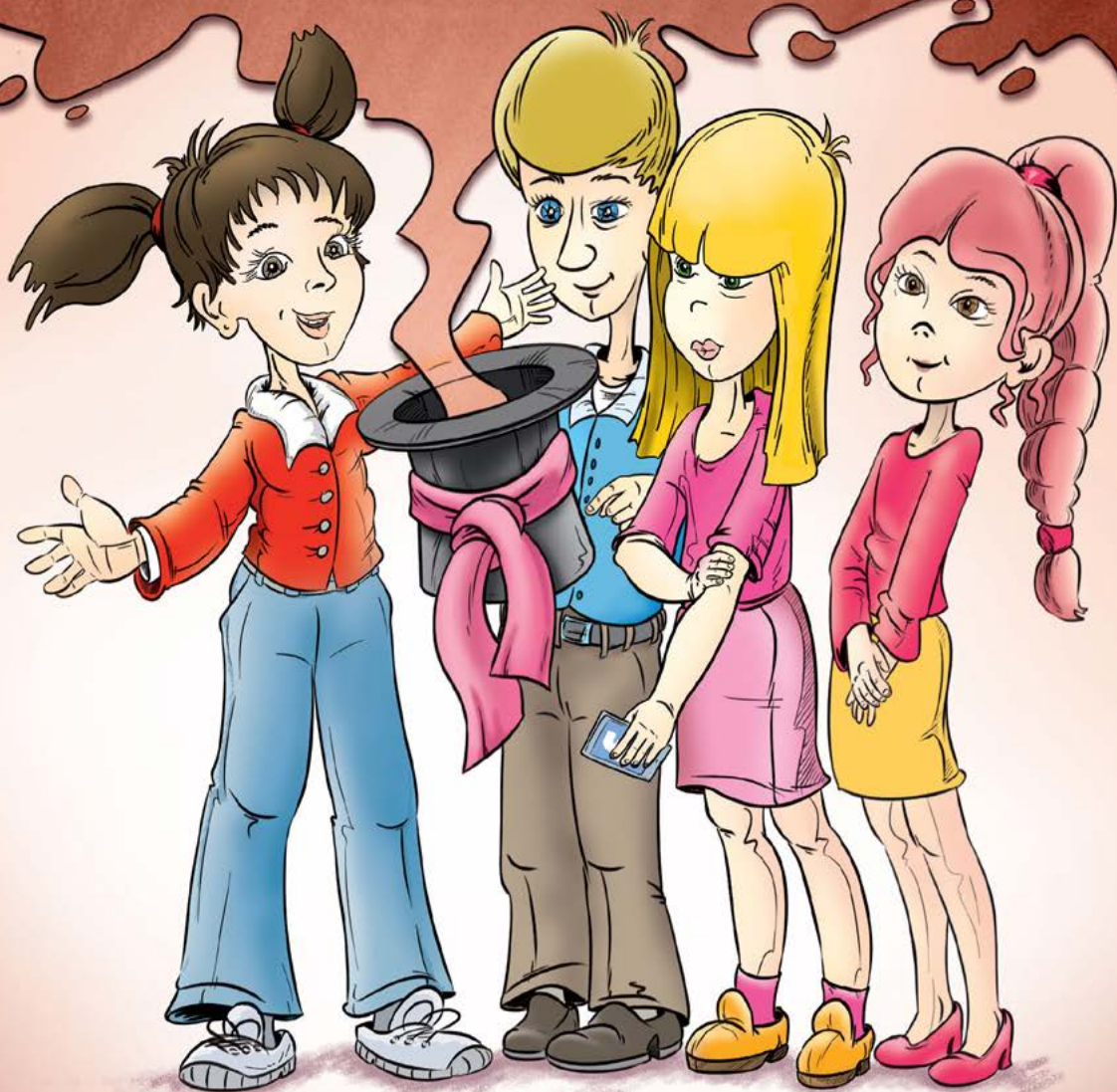

Roman Brat

Zlo nemá na kúzlo

Historiky o slušákoch a podrazákoch

Zlo nemá na kúzlo

Historiky o slušákoch a podrazákoch

Roman Brat

Zlo nemá na kúzlo

Historiky o slušákoch a podrazákoch

Roman Brat

Ilustrácie a obálka: Michal Uhrín

Roman Brat

1. vydanie, 2022

978-80-570-4407-9 (EPUB)

978-80-570-4407-6 (MOBI)

1. vydanie

Obsah

1. Historka o mojom prvom kúzle 5
2. Historka o exotickom ovocí 12
3. Historka o dlhom nose 20
4. Historka o mojich starčekoch 27
5. Historka o mobile 33
6. Historka o nevydarenej stávke 39
7. Historka o nečakanej žiarlivosti 45
8. Historka o splnenom sne 53
9. Historka o ročníkovej práci 59
10. Historka o rannom splíne a ešte väčšom podraze 66
11. Historka o tajomnej izbe 73
12. Historka o tajomnej izbe II 80
13. Historka o machrovi Fifovi 87
14. Historka o šerifovej ponuke 94
15. Historka o porazenej borovičke 100
16. Historka o zašpinenej karte 107
17. Historka o fotografii 114
18. Historka o básničke 120
19. Historka o špiónke 126
20. Historka o akcii Mata Hari 134

Epilóg 140

I.

Historika o mojom prvom kúzle

Kto vie, prečo si človek tak dobre pamätá veci, čo zažil alebo skúsil prvý raz... Pripúšťam, že to bude mať niečo spoločné so zvedavosťou, očakávaniami, možno strachom. Pamätám sa, ako som prvý raz pobožkala chalana. Bola som prváčka a celkom dobre nechápem, kde sa vo mne vzal ten zvláštny pocit, že to musím urobiť. Naši sa doma bozkávajú celkom bežne. Keď ráno vstávajú, keď odchádzajú z domu... Nepochybne sa majú radi. Ja neviem, či som sa vtedy zalúbila. Cítila som len, že ten chalan je milý a dobrý. Dokonca sme mali aj mená rovnaké, teda takmer. Volal sa Maťko. A mal šikmé oči. Veľmi sa mi páčili, lebo boli iné ako oči ostatných chalanov. Pripomínali mi gombíkové dierky na mojom zimníku. Maťko bol Číňan. Jeho rodičia prišli na Slovensko pracovať a usadili sa tu. On sa už narodil u nás. Maťko sa celým menom volal Martin Jang C' ai. Mal také zvláštne priezvisko, aj pani učiteľka sa pri ňom ustavične mýlila, preto ho jedného dňa začala volať Jankaj. Tak do tohto Maťka som sa asi buchla. A už vtedy, ako prváčka, som túžila dať mu to najavo rovnako, ako to môj tato dáva najavo mojej mamine. Lenže ak dvaja robia to isté, nie je to to isté. Aj ako malému dievčaťu mi bolo jasné, že pobožkať cudzieho chalana nie je len tak. Môj tato a moja mamina sú manželia, my s Maťkom len spolužiaci. Niekoľko týždňov som si lámala hlavu ako na to, aby som sa s ním mohla len tak zhovárať a neriskovať, že sa nám budú v triede posmievať. Na to som musela dať veľký pozor. Posmešky by Maťka vyľakali a mňa ponížili. Ale potom som si spomenula, ako môj tato vždy hovorieval, že z každej šlamastiky ťa, dievča moje, dostane kúzlo. Úprimne som sa zaradovala, že mi práve toto zišlo na rozum, lebo v prvej triede som už ovládala veľa kadejakých kúziel. Hoci to celkom prvé som pred ľuďmi predviedla ešte v škôlke. Ale o tom neskôr.

Nápad očariť kúzlom môjho šikmookého Matka sa mi veľmi pozdával. No čím dlhšie som o tom uvažovala, tým viac som sa trápila pochybnosťami, ktoré z kúziel sa mu bude páčiť. Najprv mi napadlo, že skúsím niečo čínske, niečo, čím by som mu dala najavo, že si vážim krajinu, z ktorej pochádzajú jeho rodičia. No tento nápad som musela zavrhnúť, lebo nič čínske som nevymyslela. Ešte tak hltanie ohňa, tento trik Číňania určite poznajú, no problém bol v tom, že hltat' oheň sa mi veľmi nežiadalo, a bez tréningu by to ani nešlo. Vedela som akurát tak zhltnúť dáždovku, no z toho sa deckám bežne dvíha žalúdok, preto som to radšej neriskovala. Pamätám sa, že som to raz urobila v škôlke, keď sme sa hrali v záhrade na princezné. Obe moje spolužiačky, ktorým som to predviedla, sa povracali, a keď bolo po všetkom, utekali na mňa žalovať. Bola som sklamaná a v tom rozčarovaní a ponížení mi v hlave bubnovalo, že sú hlúpe, hlúpe, hlúpe. Nielenže neocenili moje nové kúzlo, ale ešte som mala kvôli nim nepríjemnosti, lebo pani riaditeľka zavolała maminu do škôlky a sťažovala sa, čo to vraj vyvádzam. Mamina sa vtedy len usmiala a celú vec uzavrela slovami: „Ale pani riaditeľka, ktovie, čo tie dve videli. Trik s dáždovkou spočíva v tom, že sa v skutočnosti nevloží do úst, ale spustí sa nebadane za golier. Je to obyčajné kúzlo...“ Riaditeľku pri pomyslení, že by si mala vložiť dáždovku za golier, striaslo a pozrela na maminu veľmi čudným pohľadom: „V poriadku, pani Čáková, nebudeme to ďalej rozmazávať. Len vás prosím, aby už Matka nič podobné nerobila. Iste chápete, že niektoré kúzla nie sú vhodné pre malé deti.“

Mamina prikývla a celá nepríjemnosť sa tým vyriešila. Jasné, že mi doma dohovárala, jasné, že mi vyčítala, či som na hlavu, keď hlcem pred očami takých citliviek dáždovku... Vraj sa musím okrem kúziel ešte naučiť, kedy ktoré použiť, lebo aj to je v živote veľmi dôležité...

Napokon som sa rozhodla, že skúsím kúzlo s čarovnou čašou a loptičkou. Tým nemôžem nič pokaziť. Kúzlo je ľahké, a nikto ho nepozná. Ani tí najpozornejší diváci nevedia pochopiť, ako nechám loptičku zmiznúť a vzápätí ju dokážem pričarovať. Bolo rozhodnuté.

Na druhý deň som počas veľkej prestávky oslovila Matka. Prechádzali sme sa na chodbe a on práve jedol rožok. Keď som k nemu pristúpila, nedôverčivo na mňa pozrel. Možno si, chudák, myslel, že mu idem odhryznúť z desiaty.

„Poznám pekné kúzlo,“ povedala som potichu, lebo som ani náhodou netúžila vzbudzovať pozornosť. „Chceš ho vidieť?“

„Dobre,“ odvetil s plnými ústami nečakane rýchlo, akoby sa celú predchádzajúcu hodinu tešil práve na toto. „Mám rád kúzla,“ dodal a usmial sa na mňa.

Podišli sme k oknu, z vrecka som vytiahla čarovnú čašu a položila ju na parapet.

„Pozri, vo vnútri je biela loptička, vidíš?“ a nadvihla som vrchnák.

Matko prikývol a plný očakávania na mňa hľadel. Stáli sme bez pohnutia oproti sebe. Nikdy predtým som nemala možnosť tak dlho pozorovať tie jeho úzke gombíkové dierky. Boli ako dve čiarky, chvíľami sa mi zdalo, že mu nevidím ani zreničky. Keď som sa k ničomu nemala,

lebo celý čas som naňho len tak zízala, štrbiny sa zrazu zväčšili a dali mi najavo, že túžia vidieť kúzlo.

„A teraz tú loptičku pomocou čarovnej formulky nechám zmiznúť, dobre?“

Či sa mi to páčilo, alebo nie, okolo nás sa ihneď zhromaždili decká a čakali, čo sa bude diať. Povedala som naučenú formulku: „*Čáry-máry fuk!*“ A vzápätí som nadvihla vrchnák čaše, ktorá ostala prázdna. Matkovi sa rozjasnila tvár a rozosmial sa, akoby som ho poštekli.

„Ako si to urobila? To bolo super!“

„A teraz sa vďaka čarovnej formulke loptička opäť zjaví v čaši. *Čáry-máry fuk!*“

Nadvihla som vrchnák čaše, pod ktorým sa zase zabelel stratený predmet. V tú ranu sa Matko ešte viac rozchichotal. A potom, ani neviem ako, naklonil sa ku mne a cmukol mi na líce veľký bozk.

„Si šikovná kúzelníčka, Matka. Ukážeš mi niečo aj nabudúce?“

Už vtedy, vo veku prváčky, som si uvedomila, že môj tato mi dal do rúk niečo výnimočné. Niečo, čo mi poskytuje nečakané možnosti. Do duše mi prenikla úžasná sila a odhodlanie. Pohladkala som Matka po hlave – mal také pevné vlasy, napadlo mi, že sú ako štetiny na kefe, ktorou občas drhnem dlážku – a vrátila som mu bozk na... nos. Pôvodne som chcela aj ja na líce, no keď som sa k nemu naklonila, trochu som stratila rovnováhu a pristála som rovno na jeho nose. Všetci okolo nás odrazu jačali, rehotali sa, výskali, slovom, tešili sa ako malí len preto, že som Matka pobožkala.

„Tri metre od skaly, frajeri sa bozkali,“ posmievali sa nám, no vzápätí zazvonilo a učky nás nahnali do tried.

Tato vravieva, že každá senzácia trvá tri dni. Je to pravda, lebo ak boli naše bozky senzáciou, tak trvali ešte menej než tri dni. Sotva do konca vyučovania, potom sa na ne zabudlo.

Ešte sa vrátim k svojmu prvému kúzlu, čo som predviedla v škôlke. Bolo to na besiedke pred Vianocami. Učiteľky s nami nacvičili nejaké básničky, pesničky, tance, akože nech sa rodičia potešia, aké majú šikovné

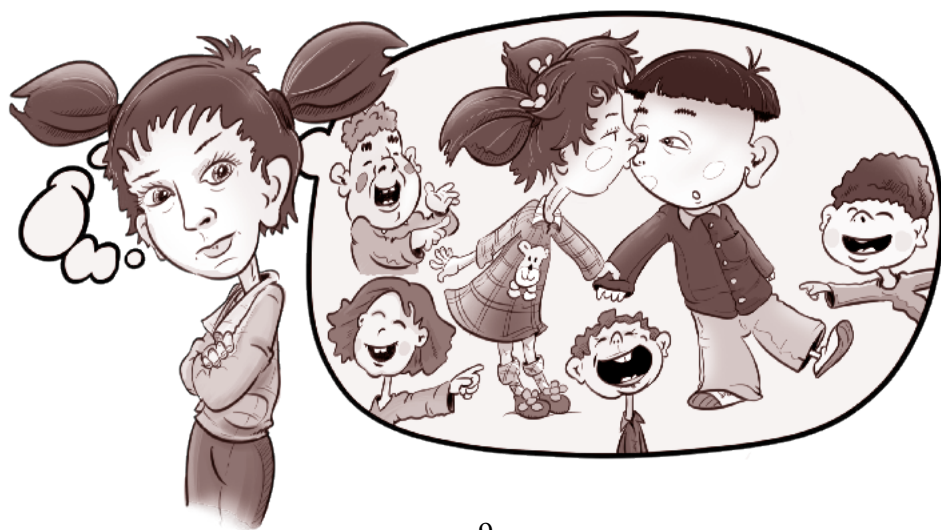
deti, ale ja som vyhlásila, že tancovať ani spievať nebudem, že mám vlastný program a chcem všetkých prekvapiť. Učiteľky po skúsenosti s dážďovkou najprv odmietavo krútili hlavami, že v nijakom prípade, že predvedieme len to, čo sme si pripravili. No potom, keď som im vysvetlila, že nebudem nič hľtať ani nič podobné, napokon privolili. S odstupom času si uvedomujem, že sa aj tak báli, aby som nestrápnila nielen seba, ale najmä škôlku, keby som vyrukovala s nejakým nevhodným prekvapením.

Moje vystúpenie pre istotu zaradili úplne nakoniec. Keď už všetci dotancovali, dorecitovali a dospievali, vystúpila som pred rodičov a učiteľky a takto som sa im prihovarila:

„Vážené dámy, vážení páni. Som kúzelníčka Maťka a predvediem vám jedno výnimočné kúzlo.“

V klubovni škôlky, kde sa vianočná besiedka konala, to zašumelo. Rodičia boli, rovnako ako predtým učiteľky, zjavne zaskočení. Postava malého kúzelníka, a tobož v škôlke, bola čímsi výnimočným a nevídaným. Nehovoriac o tom, že tým malým kúzelníkom nebol chalan, ale baba.

„Bože, aká je zlatá... Držíme ti palce, malá kúzelníčka... Tak sa do toho pusť...“ povzbudzovali ma rodičia a napäto čakali, čo sa bude diať.

„Vážené dámy a vážení páni,“ rapotala som nacvičené vety, „teraz vám predvediem mimoriadne náročné kúzlo, aké ste ešte nevideli, ba určite ste o ňom ani nepočuli. Toto kúzlo pochádza od Indiánov z kmeňa Mačigen-gov,“ pozrela som na tata, či to hovorím správne a či som sa nepomýlila, a keď tato prikývol, že je všetko v poriadku, pokračovala som s ešte väčšou odvahou. „Prosím pani učiteľku Sojkovú, aby zhasla. Stačí mi svetlo sviečok z vianočného stromčeka,“ povedala som a pozrela sa za seba, kde pri stene stála veľká jedlička.

Sojková zhasla, po klubovni sa rozlialo prítmie. Pred sebou som mala stolík s vianočnou kyticou, ktorý zakrýval aj časť môjho tela. Rovnako ako biela plachta, ktorú som si prehodila cez plecia. Keď nastalo úplné ticho, začala som odriekať čarovné slovíčka: „*Simsalabim, čáry-máry fuk!*“ Pomaly-pomaličky som sa za stolíkom s vianočnou kyticou začala dvíhať. Stúpala som do výšky v bielej plachte s rozťahnutými rukami, aby som lepšie udržiavala rovnováhu, čím celé kúzlo vyznievalo ešte pôsobi-vejšie. Vtom ktosi kýchol. Nie tak obyčajne, ale ako ten najväčší orangutan, ktorý keď zareve, počuť ho v hlavnom meste stovky kilometrov od jeho pralesného obydľia. Ten zvuk ma vyľakal a strhla som sa. Na moju obrovskú smolu som stratila rovnováhu. Rýchlo som zamávala rukami, aby som ju znovu nadobudla. No urobila som to asi dosť nešikovne, lebo nielenže som sa prestala ďalej vznášať, ale akási neviditeľná sila sa do mňa oprela a z výšky asi pol metra nad zemou som dopadla na jedličku s úplne novými červenými a zelenými vianočnými guľami.

Sojková nezaváhala a hneď rozsvietila. Vo veku štyroch rokov som síce nebola ani veľká, ani ťažká, no na ten stromček to stačilo. Keď som naň dopadla, zvalil sa podo mnou ako podfátý. Zreteľne som začula zvuk rozbíjajúcich sa vianočných ozdôb. V polohe žaby ležiacej na stromčeku som rýchlo pootočila hlavu na svojich divákov. Namiesto obdivných pohľadov a žičlivých úsmevov učiteliek a rodičov som na ich tvárach zbadala zdesenie a obavy.

Prvý sa spamätal môj tato. Pribehol ku mne, vzal ma na ruky, pobožkal na strapaté vlasy a šepol:

„To nič, anjelik, to sa stáva.“

Všetkým prítomným zaželel pekný večer, kývol na mamínu a so mnou na rukách rýchlo vypochoďoval zo škôlky. No neniesol ma len preto, že by ma ľutoval alebo že by som sa zranila. Mal na to iný dôvod. Nechcel, aby vyšlo najavo, aký dômyselný vysúvací mechanizmus, čo ako vyučený sústružník sám vyrobil, mi ukryl v nohaviciach. Uznajte sami, bola by večná škoda, keby sa kúzlo starých Mačigengov prezradilo len preto, že niekto počas predstavenia kýchol ako ten najväčší orangutan na svete.

II.

Historika o exotickom ovoci

Môj tato patril kedysi k najlepším kúzelníkom v Československu. Keď bol mladší a netrápili ho choré kolená, chodil po Česku aj Slovenku, čo vtedy tvorili spoločný štát, a vystupoval v rozličných kultúrnych domoch. Pozývali ho aj do fabrík a podnikov, takisto ako aj do televízie – toto zvykne zvlášť prízvukovať – aby zabával ľudí a spríjemňoval im život. Tato si na tie chvíle spomína veľmi rád. Keď má dobrú náladu, tak nám s maminou ukazuje staré fotografie – pripomína si veselé príhody a my sa na nich smejeme. Lenže keď chytí depku, a to sa stáva čoraz častejšie, pije borovičku a nadáva, že ľudia sú nevďační, čo on všetko pre nich urobil, a teraz naňho všetci kašľú, vraj koho dnes zaujíma nejaký kúzelník.

Tato ovládal veľa kúziel. Také, čo už ľudia poznali, lebo ich predvádzali takmer všetci kúzelníci, aj také, čo si sám vymyslel, a preto bol jediný, kto nimi ohuroval publikum. Tato bol talent. Hovorieval, že myšlienku zabávať ostatných mu vnukol dedko. Stalo sa to vraj na jeho pohrebe. Vtedy mal dvanásť rokov, a keďže otca svojho otca poznal len málo, lebo žil na dedine a on za ním takmer nechodil, považoval ten pohreb za niečo bežné, akoby o nič nešlo, že z tohto sveta odišiel niekto starý. Tato stál spolu s ostatnými pri hrobe a ticho počúval, ako sa všetci modlia za zosnulého. A ešte skúmal tváre okolostojacich, ich smutný výraz, pery, čo odriekali naučené slová. Vtedy mu v hlave skrsla otázka, či existuje spôsob, ako rozveseliť ľudí, ktorí sú smutní, zachmúrení a bez nálady. Uvažoval o tom až do konca pohrebu a v istej chvíli si aj predstavoval, ako by sa mu to mohlo podariť. Trebárs priamo tam. Jeho dedko bol známy hasič a ešte aj v pokročilom veku sa zúčastňoval na cvičeniach a zásahoch, keď v dedine alebo okolí naozaj horelo. Preto tato vo svojej predstave z ničoho nič začal trúbiť na poplach – dokázal to urobiť ústami – a keď sa naňho

Ľudia vyjavene pozreli, pustil sa ako klaun napodobňovať dedka. Rozložil hadicu, sadol si na ňu ako na koňa a uháňal k požiaru, hasil dom, dym mu pritom udrel do nosa a on sa rozkašľal, z chlieva zachránil kozu, ktorá ho vzápätí drgla rohmi do zadku, lebo sa ho bála a bola vystrašená... Tato v tej predstave pohybom vyjadril zmysel dedkovho života a ľudia tomu rozumeli. A nielen to. Rozjasnili sa im tváre a už sa toľko nemračili, ba niektorí z nich prestali plakať. Vďaka tatovi už spomienka na dedka nebola smutná, ale veselá.

Tato však nikdy na nijakom pohrebe nič podobné nevyviedol. Naozaj išlo len o predstavu chalana, ktorý sa už v tom veku zaoberal takýmito myšlienkami. A hoci sa nikdy nestal klaunom, túžba rozveseľovať ľudí mu ostala.

Tato rovnako ako ja zbožňuje tropické ovocie. Viackrát spomínal, že kedysi to v Československu predstavovalo veľký problém. Ovocia bolo málo a ľudia v dlhých radoch naň čakali hodiny. Vtedy mal ako kúzelník dosť peňazí, no mandarínky a pomaranče si mohol kúpiť len občas, lebo sa k nám dovážali v obmedzenom množstve. Dnes, keď už je na invalidnom dôchodku a čierne myšlienky pravidelne zaháňa alkoholom, má peňazí oveľa menej, hoci tropického ovocia je na pultoch toľko, že tam hnije. Toto tato už nepovedal nahlas, to dodávam ja, lebo za tropické ovocie by som si dala aj koleno vrtať. No a s tými peniazmi je u nás fakt bieda. Keď sa tato

vrátil do fabriky, lebo o kúzelníkov už nikto nemal záujem, mal pracovný úraz. Aj to vyšetrovali a v tej fabrike nakoniec dospeli k záveru, že prišlo k zlyhaniu stroja. Teda, že tato nie je na vine a môže dostať odškodnenie. Stalo sa to už dávnejšie, ešte som tomu celkom nerozumela, no neskôr mi docvaklo, že tato sa viac nezamestná, lebo súčiastka, čo odletela z toho stroja, mu pomliaždila koleno a musel ísť na operáciu, ktorá nedopadla práve najlepšie. Slovom, tato kríva, a tým, že kríva a zaťažuje druhú nohu, začalo sa mu kaziť aj druhé koleno. Ako v zlom sne.

Odškodnenie za tatov úraz nebolo bohvieaké. Mamina občas utrúsi, že ho vo fabrike poriadne obabrali, ale tato zvyčajne mávne rukou, akože na túto tému sa nechce baviť a radšej odchádza do obývačky čítať noviny. Aj mne je z toho smutno. Najviac z toho, že už tato nie je zdravý. A ešte aj preto, že už ani zďaleka nie je taký veselý a milý ako predtým. Potom mi je smutno z toho, že mamina sa trápi pre peniaze. Tatov invalidný dôchodok poriadne nestačí ani na nájomné, nehovoriac o tom, že musíme z niečoho žiť. Mamina je z toho na nervy a už nie je ani najmladšia, ako sama hovorí. A na staré kolená teraz musí v dlani obracať každé euro. Aj mamina máva niekedy depku, ale menej často než tato. Príde to na ňu raz za čas, trochu sa hnevá, a potom je zase dobre.

A ešte by som chcela dodať, že moji rodičia sú už trochu starí. Predtým som si takéto veci nevšimala, ani o nich neuvažovala, lenže teraz mám už trinásť a nie som padnutá na hlavu, aby som si nevyrátala, že naši ma mali až po štyridsiatke. Pravdupovediac, nikdy som sa ich nespýtala, prečo tak neskoro. Čo ja viem, možno sa mi videlo trápne vyzvedať a pretriasať ich súkromný život. Tato mal presne štyridsaťpäť a mamina štyridsaťtri. No a dnes majú o trinásť viac, tak si viete predstaviť, že v porovnaní s rodičmi spolužiakov sú tí moji hotoví dedkovci. Ale na to kašlem. Niekedy ma to zamrzí, ale potom si spomeniem, že sú dni, keď sú fajn a je s nimi zábava, a hneď ma to prejde.

A potom ma niekedy štvie, že si nemôžem kúpiť, čo chcem. Teraz nemám na mysli nové handry, v akých chodia oháknuté moje spolužiačky.

Hovorím stále o tom istom, o tropickom ovocí. Presne o tom, ktorého je na pulloch toľko, že tam hnije. Mňam, keby mi povedali, že môžem zjesť všetko, čo sa už kazí, len aby som tie pulty udržiavala, teda, aby som ovocie triedila, hneď by som k nim išla na brigádu. Lenže mám len trinásť, takže môžem na to zabudnúť! Našťastie, potom som dostala nápad. Vlastne, tato len tak nevdojak prehodil, že na každú dieru existuje záplata a že na každé zlo je nejaké kúzlo, teda že sa každý problém dá nejako riešiť. Ten nápad sa mi najskôr mega zapáčil. Úplne som sa ním nadchla. Keď som však o tom uvažovala trochu dlhšie, nadšenie ma postupne opúšťalo, a nakoniec som si povedala, že je to totálna hlúposť, len by som sa úplne strápnila.

No na druhý deň ma to opäť chytilo. Ráno je na rozhodovanie fakt úplne iné než večer. Tma je nerozhodnosť, márnivosť, depka. A svetlo práve naopak: veselosť, optimizmus, chuť do života. Len čo som sa zobudila, povedala som si, že sa na to dám. No a čo! Decká sa zabavia a ja budem mať svoje ovocie. Kto sa hanbí, má prázdne gamby.

Na predvádzanie kúziel a trikov je najlepšia veľká prestávka. Nielenže sa všetci napchávajú desiatau a ja získavam prehľad, s kým sa mi oplatí uzavrieť stávkú, ale decká sa celé happy bavia o kadečom, len aby nemuseli myslieť na to, čo ich najviac otravuje: na školu. Upútať ich pozornosť bola detská hračka. Na stolík som položila fľašu od koly a päťeurovú bankovku. V okamihu ma obkolesili starší i mladší žiaci, dokonca aj nejakí prváci, a čakali, čo sa bude diať.

„Okej, máte možnosť uzavrieť so mnou stávkú. Kto vyťahne bankovku spod fľaše, ktorá bude stáť dolu hrdlom a pritom ju nezhodí, môže si ju nechať. Teda tú bankovku si môže nechať, aby bolo jasné.“

„A čo musím stavať, ak to chcem vyskúšať?“

Pozrela som na Ceruzku, dlhého tenkého deviataka, a povedala som mu, že ak sa chce stavať, musí na stôl položiť buď tri mandarínky, alebo dva pomaranče, alebo dva banány. Alebo niečo podobné v rovnakom množstve.